

Методологија за изработка на национални клинички упатства

Проф д-р Елизабета Зисовска

УК за гинекологија и акушерство-Скопје

Универзитет „Гоце Делчев“ Штип

Што е клиничко упатство?

- ▶ Под клиничко упатство се подразбира „систематично донесени искази кои помагаат во одлуките на здравствениот работник и на пациентот за соодветна здравствена грижа во специфични клинички услови“.
- ▶ Видовите на Клинички упатства зависат од намената и потребата за изработка, и можат да бидат:
 - ▶ итни
 - ▶ стандардни и
 - ▶ тематски(комплетни) упатства.

Цел на клиничкото упатство

Моментална
пракса

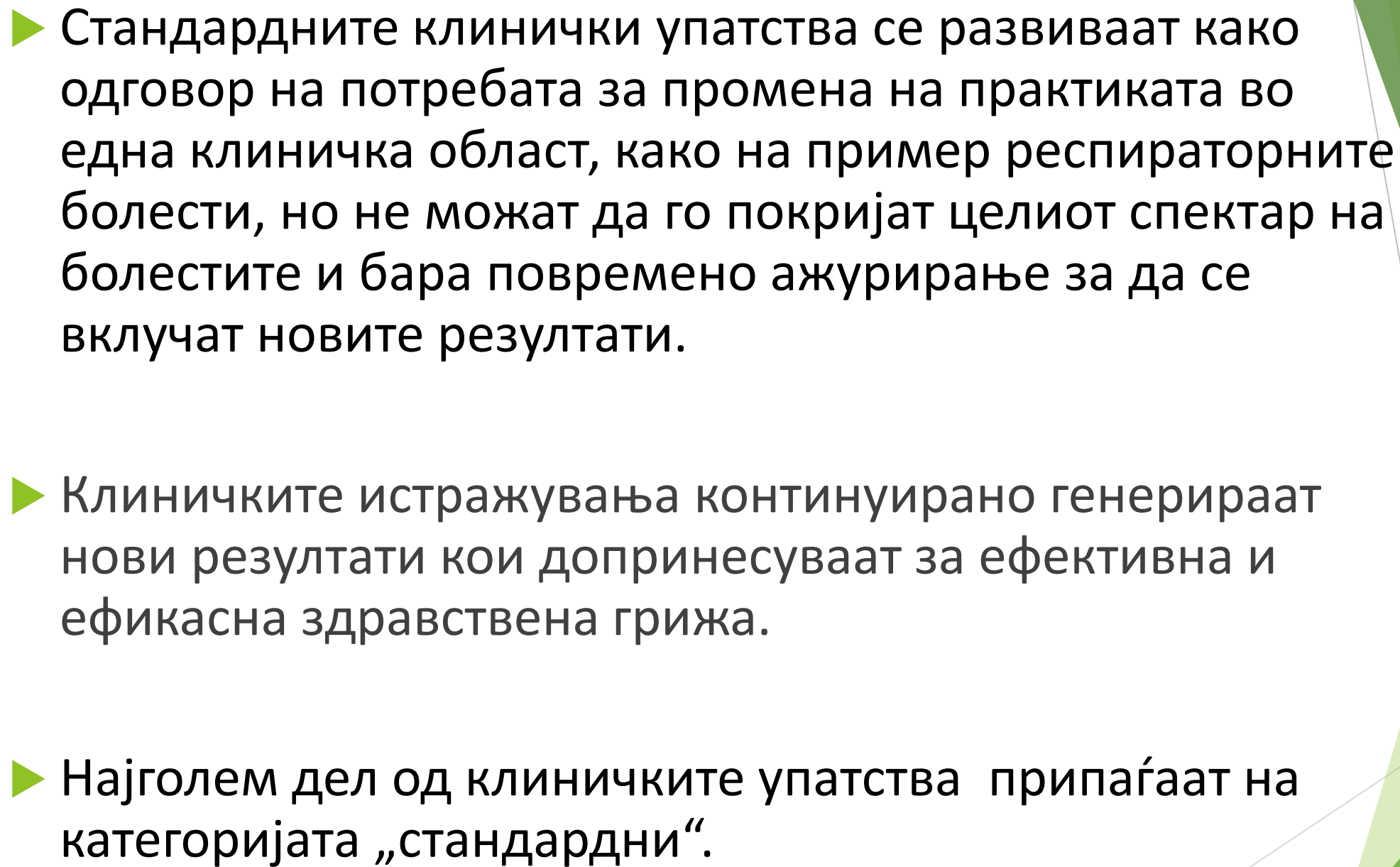
Моментални
исходи

РАСЧЕКОР

Здравствен статус
Задоволство
Трошоци
Искористување

Оптимална пракса

Оптимални
исходи

-
- The background of the slide features abstract, overlapping green geometric shapes, primarily triangles and polygons, in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect.
- ▶ Стандардните клинички упатства се развиваат како одговор на потребата за промена на практиката во една клиничка област, како на пример респираторните болести, но не можат да го покријат целиот спектар на болестите и бара повремено ажурирање за да се вклучат новите резултати.
 - ▶ Клиничките истражувања континуирано генерираат нови резултати кои допринесуваат за ефективна и ефикасна здравствена грижа.
 - ▶ Најголем дел од клиничките упатства припаѓаат на категоријата „стандардни“.

Зошто се важни клиничките упатства

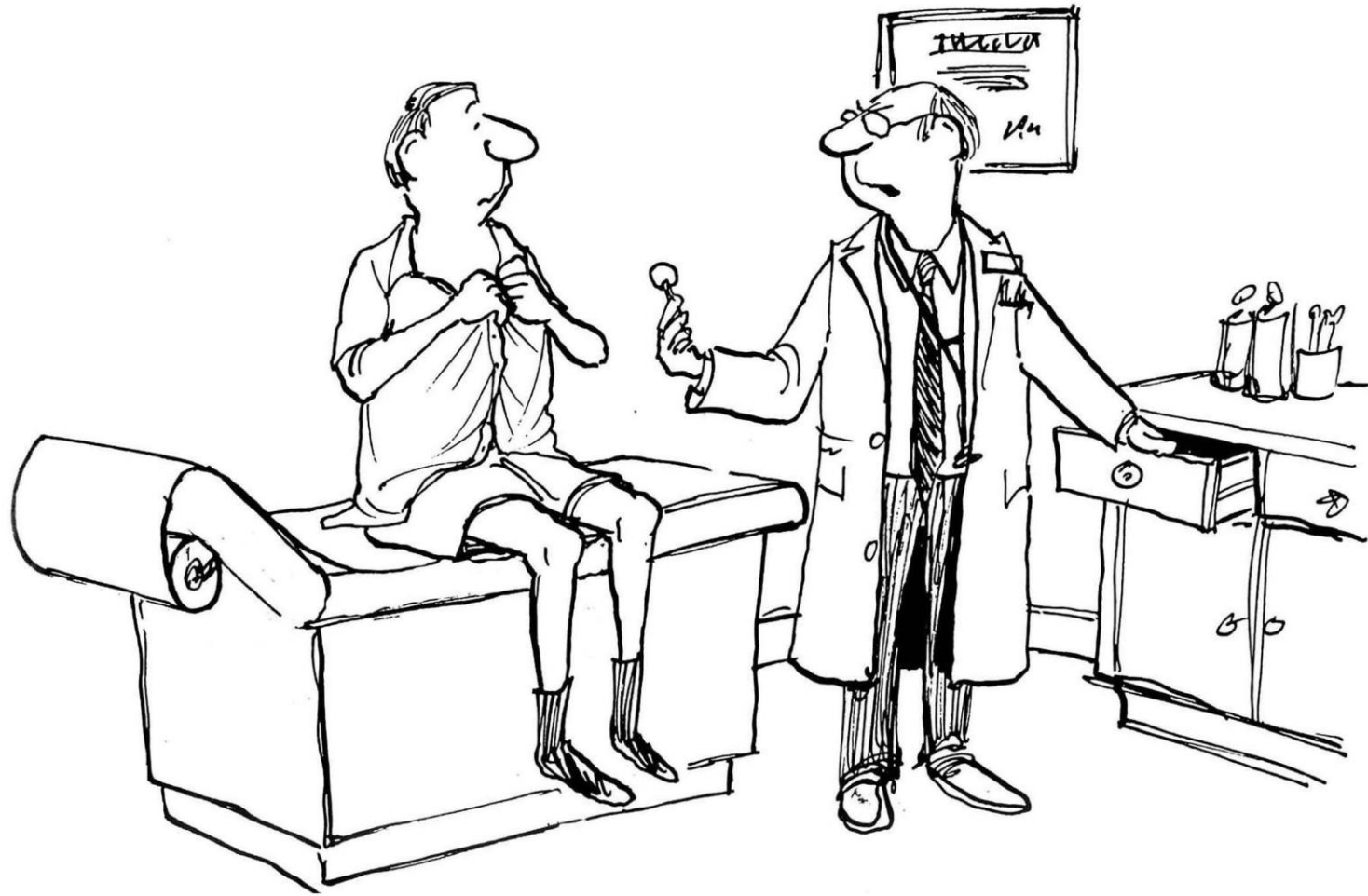
- ▶ Да ја подобрат клиничката грижа
- ▶ Да се редуцираат непотребните дијагностички и тераписки интервенции
- ▶ Да се олесни третманот на пациентите, со најголема шанса за корист, со минимален ризик и со прифатлива цена

Непристрасни и употребливи се само ако се изработени по стандардна методологија, која може да биде:

- изработка de novo,
- адопција,
- адаптација или
- концептуализирање на постоечко упатство.

Корисни се само ако се користат соодветно, за област и пациенти за кои се релевантни

This drug has proven effective in testing of
500 women with your condition.

do you recommend a
parachute?

**Основната заедничка карактеристика
на препораките во сите клинички
упатства, од било која област е таа
што најголем број од нив треба да
бидат базирани на докази**

Telegraph.co.uk

Strong evidence supports that...

“*teaching* is not effective on Friday
afternoons”

“Половина од тоа што сме учеле како студенти по медицина за десетина години ќе се покаже како погрешно. Проблемот е во тоа што никој од професорите не знае која половина ќе биде таа.”

Dr Sydney Burrell, Dean of Harvard Medical School (2000)

Што е медицина базирана на докази?

- Тоа значи интеграција на индивидуалната клиничка експертиза со најдобрите екстерни клинички достапни докази од систематични истражувања кои се во интерес и корист на индивидуалниот пациент

Интегрирани компоненти

За потребите на клиничката пракса во Република Македонија најсоодветна е комбинираната методологијата на адапција/ адаптација/ контекстуализација.

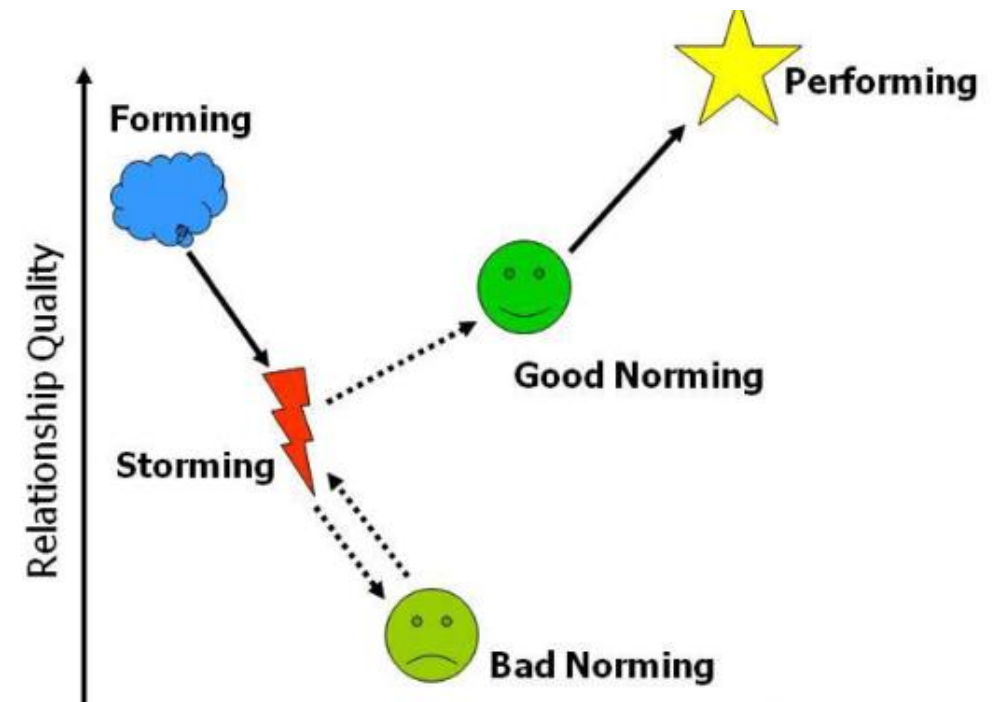
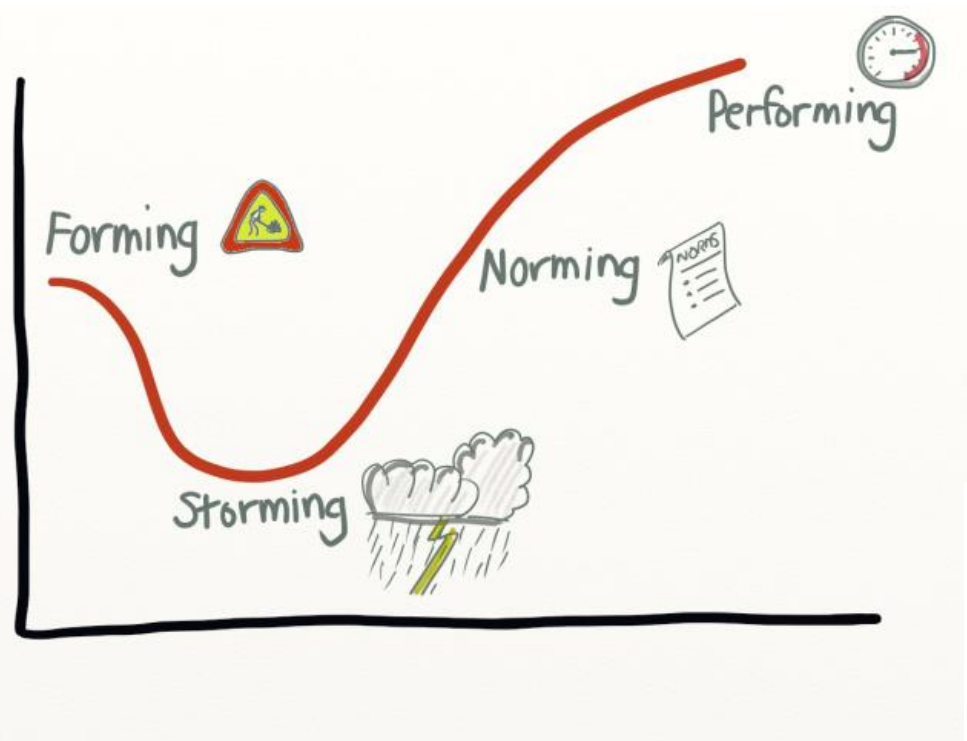
Токму тоа е целта на оваа тема, да се пренесе методологијата на правилна изработка на клиничко упатство базирано на докази, кое соодветно може да се имплементира.

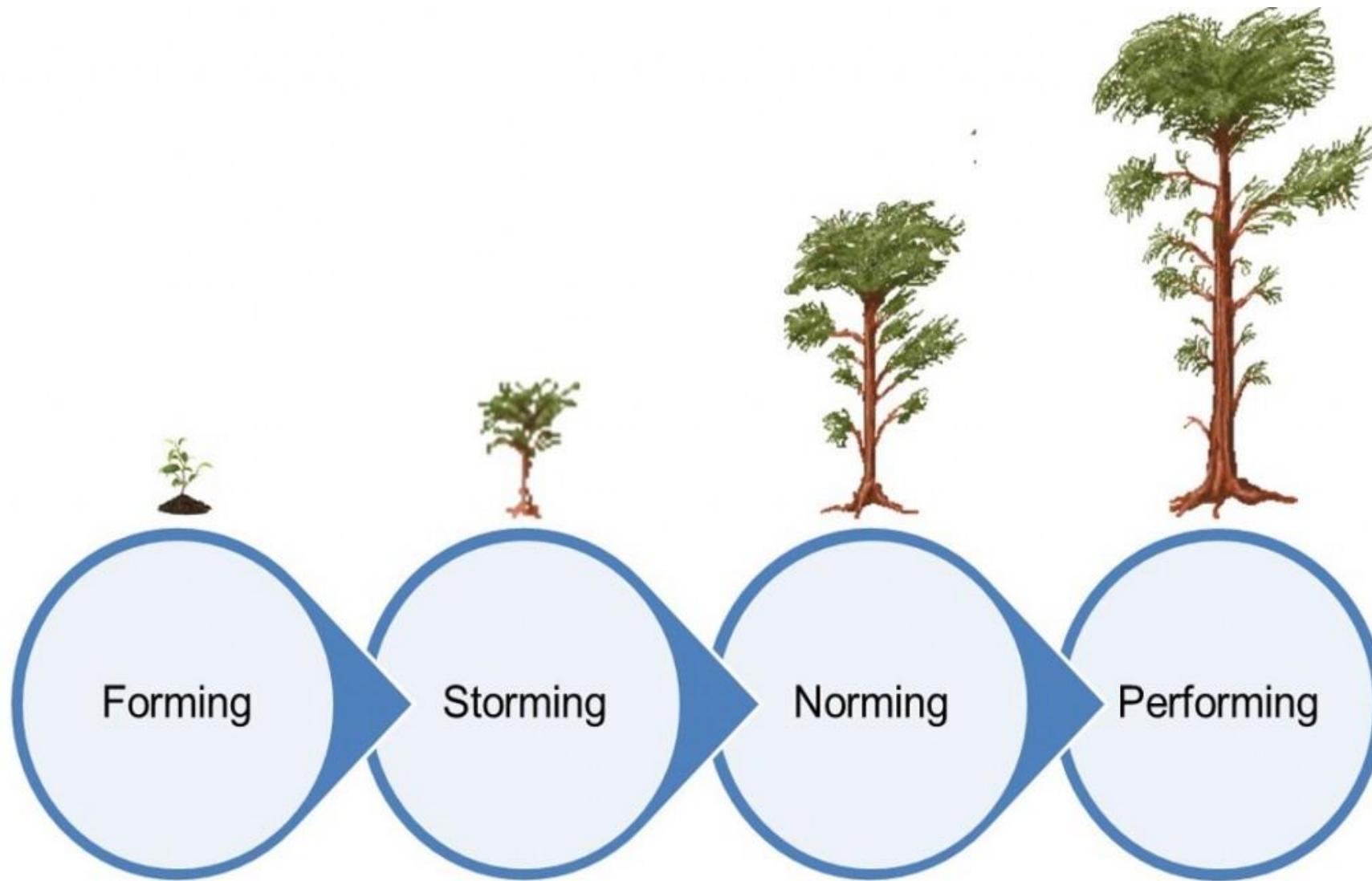

Развојот на едно клиничко упатство поминува ни повеќе фази, тимот мора да биде мултидисциплинарен, кој ги вклучува сите заинтересирани страни за дадена клиничка тема (вклучувајќи ги пациентите/ корисниците на услуги).

Во состав на ваквите групи, неминовна е потребата од учеството на специјалистите по семејна медицина, како практичари кои најдобро од сите го согледуваат севкупниот контекст и даваат придонес во проценката за успешноста на имплементација на упатствата.

Фази во тимската работа

Tuckman's stages of group development

Чекори во методологијата на изработка

- ▶ Креирање на листа на приоритетни клинички упатства
- ▶ Селекција на клиничкото прашање кое е од интерес
- ▶ Дизајн и опсег на клиничкото упатство
- ▶ Достапност на постоечки упатства
- ▶ Избор на формален консензуален метод околу изборот на најсоодветното упатство и методологијата

Selecting a CPG Topic

- ☐ Prevalence of the condition (high volume)
- ☐ Patient safety concern (high risk)
- ☐ Under-, over-, misuse of intervention(s)
- ☐ Burden due to the condition
- ☐ Practice variation
- ☐ Costs of different practice options
- ☐ Likelihood of effectiveness of CPG
- ☐ Potential for improving quality of care and/or outcomes
- ☐ Existence of relevant good quality CPGs

- ▶ Проверка на нивниот квалитет (начин на изработка, кој го изработил...)
- ▶ Избор на препораки соодветни на националниот контекст
- ▶ Проверка и проценка на нивоата на докази
- ▶ Комбинација на препораки со високо ниво на докази
- ▶ Транслација на доказите во клиничко упатство со препораки
- ▶ Проверка, ревизија на предлог-клиничкото упатство
- ▶ Интерна проверка

-
- ▶ Екстерна проверка
 - ▶ Проценка и инкорпорирање на коментарите
 - ▶ Јавна презентација на предлогот
 - ▶ Прибирање на коментари, забелешки, дополнителни докази
 - ▶ Објавување на клиничкото упатство
 - ▶ Прифаќање на клиничкото упатство
 - ▶ Идентификација на можните бариери за имплементација
 - ▶ Имплементација на упатството
 - ▶ Корективни мерки
 - ▶ Ажурирање на упатството на регуларна основа

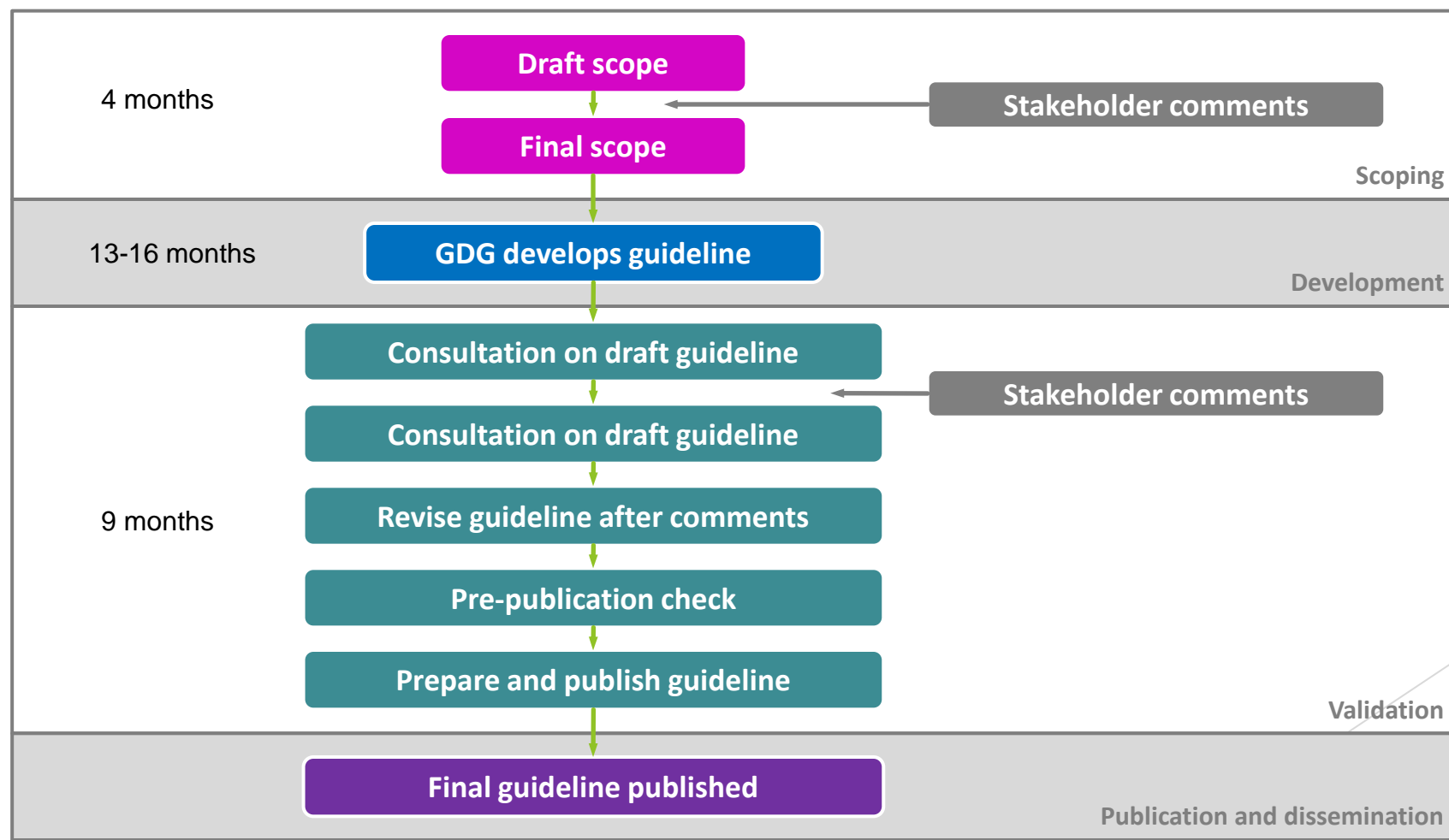
Секое упатство е чекор
напред кон намалување
на јазот помеѓу
постоечкото и
посакуваното ниво.

Карактеристики на квалитетно, употребливо клиничко упатство

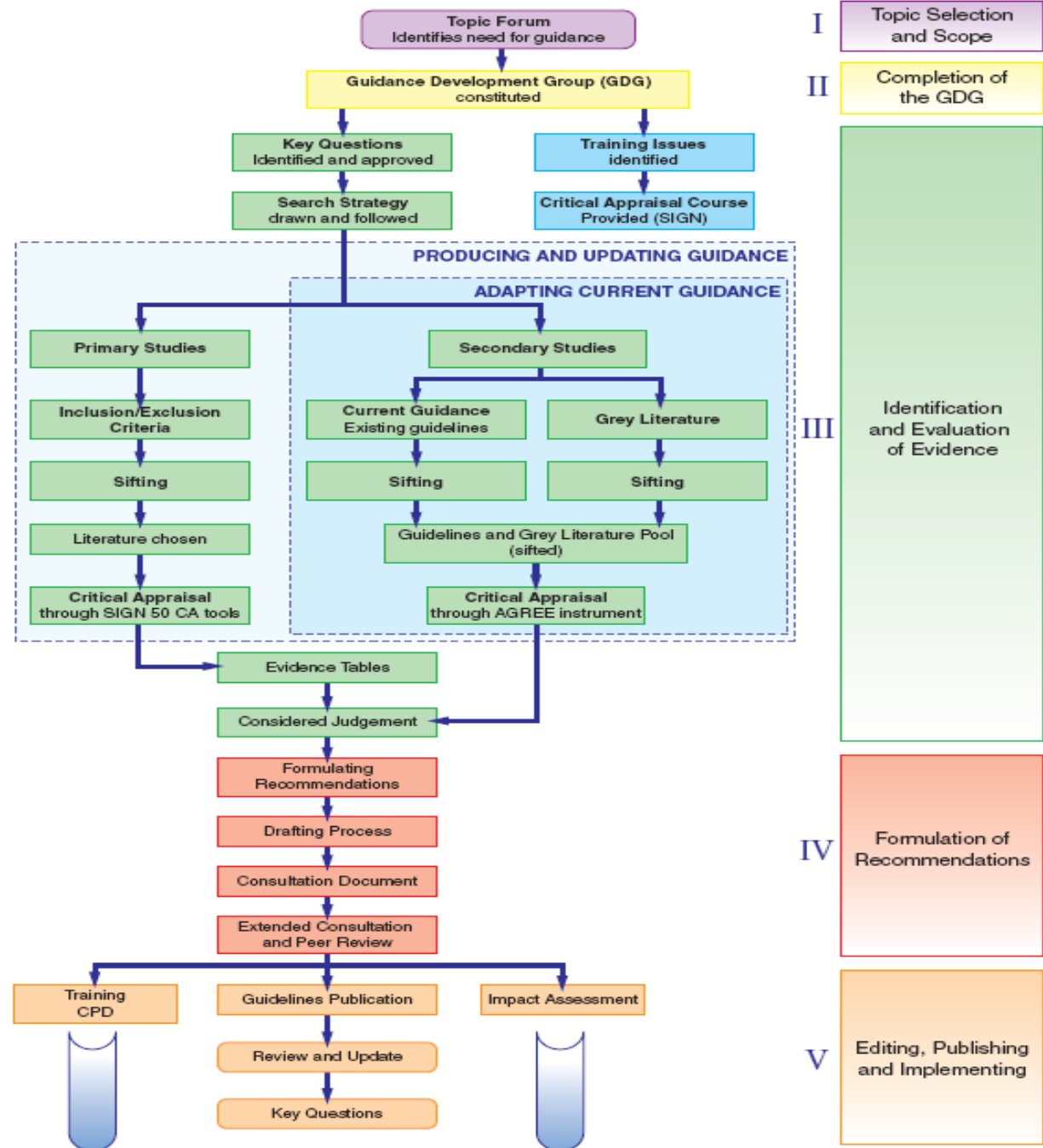
- Валидно
- Дobar сооднос корист/штета
- Репрезентативно за популацијата за која се изработува
- Мултидисциплинарно воден партиципаторен процес
- Клинички апликабилно
- Флексибилно
- Јасно
- Подложно на клиничка проверка и ажурирање

Развојот на едно клиничко упатство е систематичен партиципаторен процес со вклучување и на клучните претставници на релевантните сектори и извршната власт

Health Protection Network (HPN) Guideline Development Framework

HPN/HPS Guideline Development Framework

"The committee met to approve your idea. But first we had to approve the approval, providing everyone agreed to disagree to approve the agreement which approved the approval agreement. After that, things got complicated."

Благодарам за вниманието